

LA VANSA I FÓRNOLS

AQÜEDUCTE DE LAVANSA.

Aqüeducte amb un arc adosat a la roca, al costat de la carretera de la Vansa, entre la barriada de la Barceloneta i Montan.

De l'estret de la Vansa a Sorribes.

" ... deixant a ma esquerra el camí que puja a Vinyal es segueix per dins el bosc travessant desseguida el torrent de Creats i continuant més enllà entre arbredas per una petita rampa, al costat d'un aqüeducte que rega els conreus de Viñal."

CAPELLA DE LA SANTA CREU. - Padrinàs

Edifici religiós d'una nau coberta amb volta. Porta, ull de bou i campanar de paret d'un ull al frontis. Construcció rústega de pedres unides amb morter sense fer filades.

ERMITA DE SANT SALVADOR D'ADRAÉN. - Adraén

Església d'una sola nau, amb capçalera plana a llevant i coberta amb entramat de fusta a doble vessant amb teula industrial que substitueix l'antic llosat de pedra rogenca del país. A l'interior hi ha un fals sostre recobert de guix. El terra de la nau és de lloses planes. La capella presenta dues obertures: al mur occidental hi ha la porta d'accés que és de mig punt i al presbiteri s'obre un finestró quadrangular.

L'ermita de Sant Salvador d'Adraén es torba al mig del bosc en la partida de Sant Jaume, als contraforts septentrionals de la Serra del Cadí. El lloc d'Adraén és documentat des de l'any 835. De l'ermita, però, no se'n tenen notícies fins l'any 1519 quan s'esmenta com un límit territorial. En les visites pastorals de 1575 i 1758, consta com capella depenent de l'església parroquial de Sant Martí d'Adraén.

ESGLÉSIA DE SANT JAUME DE FÓRNOLS DEL CADÍ. - Fórnols

Sant Jaume de Fórnols del Cadí és una ermita isolada i fins fa ben poc tenia adossada la casa de l'ermita al costat de tramuntana que ha estat eliminada amb la restauració. És un edifici romànic d'una nau coberta amb volta de canó i capçada a llevant per un absis semicircular. La portalada adovellada es troba a la façana de migdia on també hi ha una finestra de doble esqueixada igual que la que centra l'absis. El mur de ponent és coronat per una petita espadanya d'una sola obertura. Destaca l'aparell de carreus ben tallats i polits de la capçalera.

Apareix al testament sacramental de Pere Guillem de 1072.

ESGLÉSIA DE SANT JULIÀ DELS GARRICS. La Barceloneta

L'edifici presenta una sola nau capçada a llevant per un absis semicircular, lleugerament desviat de l'eix, obert a la nau per un simple arc presbiteral. El sostre de la nau mostra clarament dues fases diferenciades de construcció. El terç de llevant és cobert amb volta de canó de perfil circular mentre que la resta de la nau té una coberta en volta de canó de perfil apuntat. A la façana de ponent s'hi obre la porta d'arc de mig punt adovellat ornamentat amb una senzilla motllura formant un guardapols.

El primer esment documental de l'església de Sant Julià de La Vansa data de l'any 1119. Fins aquest moment d'inicis del segle XII,

LA VANSA I FÓRNOLS

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE FÒRNOLS. - Fòrnols de Cadí

Edifici religiós d'una nau rectangular. Construcció rústega de pedres unides amb fang. Porta adovellada a una motllura ben treballada, al seu damunt un ull de bou, campanar de base quadrada que ocupa la meitat del frontis. Té quatre finestres de mig punt. Hi ha una inscripció que indica l'any 1752 o 1762 possible data de construcció.

L'església de Sant Climent és, actualment, dependent de la parròquia d'Adraén i tradicionalment havia tingut com a sufragània Sant Pere de Cornellana.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ. - Sorribes

Edifici religiós d'una nau rectangular, coberta amb volta de canó lleugerament apuntada. Construcció arrebossada que no permet veure el parament. Porta adovellada al frontis. Torre campanar de planta quadrada.

La població de Sorribes és esmentada a l'acta de consagració de la Seu d'Urgell de l'any 839.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ADRAÉN. - Adraén

Església d'una sola nau, amb capçalera plana orientada a ponent i coberta per tres trams de volta de creueria, separats per dos arcs faixons perllongats per pilastres cap als murs laterals de la nau. El tram central presenta dues capelletes adossades, a banda i banda de l'espai central, configurades com dues grans fornícules poc profundes, obertes als murs laterals de la nau i coronades per arcs de mig punt. Un fris motllurat recorre tota la nau a l'alçada de l'arrencada de la volta. La capçalera del temple, on se situa l'altar major, només es diferencia de la resta de la nau pel fet de trobar-se a un nivell superior que se salva amb dos graons. Tot l'interior es troba arrebossat i pintat de color blanc, amb pilastres, els arcs faixons i les motlures ressaltades amb colors ocres.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CORNELLANA. - Cornellana

Edifici d'una nau amb capelles laterals cobert amb volta de creueria. Fou construït al segle XVIII reaprofitant la pedra de l'antiga capella romànica de Sant Andreu. És una construcció rústega de pedres unides amb fang, amb una porta adovellada al frontis i campanar de paret de dos ulls.

Malgrat la simplicitat de les seves línies arquitectòniques externes, la concepció interna de l'espai de l'església de Sant Pere de Cornellana és pròpia del barroc que es construeix a la comarca de l'Alt Urgell.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LA VANSA. - Ossera

Edifici religiós d'una sola nau. Modificada. Absis sobrealçat, al oest porta, finestra i campanar de cadireta de dos ulls. Nau coberta amb volta de canó.

LA VANSA I FÓRNOLS

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUIRZE I SANTA JULITA D'OSSERA . - Ossera

Edifici religiós d'una nau coberta amb volta. Porta, finestra i campanar de paret de dos ulls al frontis. Construcció rústega de pedres unides amb morter sense fer filades. Té una inscripció a l'entrada amb la data de 1885, tot i que no podem estar segurs que aquest fos l'any de la seva construcció i no d'una intervenció parcial.

En el llibre de la dècima de la diòcesi d'Urgell del 1391, la parròquia d'"Osas" formava part del deganat d'Urgellet. L'actual església d'Ossera és annexa a la parroquial d'Adraén.

A l'interior s'hi conserva un retaule gòtic.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ. - Sisquer

Edifici religiós d'una nau i absis semicircular, nau coberta amb volta de canó. Campanar de paret de dos ulls refet. Porta adovellada. És una construcció de carreus força regular i fent filades.

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ

Edifici religiós d'una nau i absis rodó, nau coberta amb volta de canó. A la façana de ponent porta i campanar de paret de dos ulls.

MOLÍ D'ADRAEN. - Adraén

Edifici de planta rectangular constituït per planta baixa, pis i golfes.

La coberta és de volta catalana amb grans bigues de fusta. La teulada és a una sola vessant, amb el pendent orientat a ponent. La façana principal, orientada a cap al poble d'Adraén, és on s'obren la majoria de les finestres petites i rectangulars. A la cantonada sud-occidental hi ha el desguàs de l'aigua que movia la mola del molí. S'accedeix a l'edifici per porta amb llinda de fusta ubicada al mur. nord. El parament extern és de reble amb carreus ben treballats a les cantonades.

MOLI DE CORNELLANA. - Cornellana

Edifici de planta rectangular, amb dues plantes i golfes, amb coberta a doble vessant, avui enfonsada. El mur meridional també està enrunat. És el típic exemple de molí amb habitatge a la primera planta. Els paraments dels murs són de reble, amb grans carreus a les cantonades. Presenta petites finestres a diversos punts de les façanes nord, sud i de ponent i una porta d'arc rebaixat . Hi ha una data al costat dret de la porta "18?0".

MOLI DE FORNOLS. - Fórnols

Conjunt format per dos edificis en força mal estat. L'edifici més occidental és d'un sol pis i de planta rectangular, orientada en sentit est-oest. Presenta una coberta a doble vessant i murs arrebossats amb morter de calç. El molí fariner, malgrat les petites dimensions, també feia les funcions d'habitatge. La meitat oriental de l'edifici s'ensorrà per l'acció dels aiguats de 1982 i les moles i el carcavà van quedar colgat.

L'edifici més oriental és de planta quadrangular, de dos pisos. El superior és format per quatre pilars d'obra que sostenen un trebol de fusta i una coberta de teula d'una sola vessant amb el pendent orientat a nord. El tancament és d'obra i de fusta, tot i que hi ha una part que és oberta. És un edifici més modern que l'anterior, el qual fou construït per encabir-hi un molí elèctric per a la producció de llum. Així mateix, tenia una ferreria

LA VANSA I FÓRNOLS

a la planta baixa. Igual que el molí fariner, el molí elèctric de Fórnols resultà molt afectat pels aiguats de 1982.

PONT DE SANT JULIÀ DELS GARRICS.

El pont consta d'un sol ull en arc carpanell de carreus de pedra tosca assentat sobre dues penyes altes que flanquegen el riu de Bona en un punt on aquest s'estreny prou com per construir el pont amb un màxim d'economia d'esforç i materials.

La construcció del pont podria estar relacionada amb el molí fariner que es troba a quinze metres al sud-oest. La forma de l'arc fa pensar que podria haver estat construït en època moderna com altres d'aquest tipus que hi ha a la comarca. El mes de març de 2013 hi haver unes fortes pluges que van afavorir la degradació del pont: es va ensorrar la part superior del flanc sud i l'arc es va veure afectat.

Documentació: <http://invarquit.cultura.gencat.cat/>; <https://www.routeyou.com/> ; <http://indretsdelleida.com/>; <http://indretsdelleida.com/>; <http://coneixercatalunya.blogspot.com/>; <http://ca.wikipedia.org> i d'altres webs i blocs d'accés públic.